

تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۱۱/۹

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۱/۱۲/۹

مقداد جاوید صباغیان^۱، سید سعید سید احمدی زاویه^۲

مقایسه ابژه‌های هنری با تکیه بر آرای فلسفی افلاطون و ارسطو در حوزه مطالعات تطبیقی هنر^۳

چکیده

در این مقاله به دنبال ریشه‌هایی برای مبحث «مطالعات تطبیقی هنر» در سرآغاز تاریخ فلسفه، یعنی یونان باستان بوده‌ایم. در بررسی آراء و نظریات افلاطون و ارسطو سعی کرده‌ایم مبادی و اشکالی از مقایسه ابژه‌های هنری را با دقت به تعریف کنیم و برداشت آن دو فیلسوف را از مفهوم زیبایی و جایگاه آن ارائه دهیم. در مورد افلاطون، ابتدا با توجه و دقت به هستی‌شناسی او که در نظریه مثل قابل دریافت است، مفهوم «مثال» را توضیح داده و تلاش کرده‌ایم جنبه‌های مختلف مثال افلاطونی، به‌خصوص رابطه آن با امر جزئی را شرح دهیم. سپس مراتب مختلف زیبایی را در مقام نمونه‌ای از زیباشناسی انطباقی بیان کرده‌ایم. آنگاه نظریه تقلید افلاطونی را در حکم بیان نهایی نظرات ارزش‌گذارانه او در زیباشناسی انطباقی بسط داده‌ایم. در نهایت نیز شماری از اشکالات نظری افلاطون را در شناخت تطبیقی هنر برشمرده‌ایم. در مورد ارسطو نیز با هدف پیگیری مبانی فلسفی و شناخت‌شناسانه «مطالعات تطبیقی هنر»، به «منطق» او توسل جسته‌ایم. در منطق ارسطویی پس از معرفی مقولات و انواع آن، مقوله نسبت‌مند، گونه‌های مختلف آن و ویژگی‌هایش را شرح داده‌ایم و در بحث از «نسبت‌مند» و «هم‌نسبت»، شرایط برقراری نسبت و رابطه‌ای منطقی میان دو چیز را دریافت کرده‌ایم. پس از آن به موضع زیبایی در نگر ارسطو پرداخته و با ارائه صورت‌بندی نهایی ارسطو از زیبایی کوشیده‌ایم نهایتاً با پیوند منطق ارسطو و زیباشناسی وی، چگونگی مقایسه منطقی دو ابژه زیبا از دیدگاه ارسطو را پیکربندی نماییم.

کلیدواژه‌ها: مطالعات تطبیقی هنر، افلاطون، ارسطو، زیباشناسی انطباقی، منطق.

۱. دانشجوی دکتری پژوهش هنر، دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران

E-mail: meghdadjavid@gmail.com

۲. دانشیار گروه پژوهش هنر، دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران (نویسنده مسئول)

E-mail: sssazavieh@yahoo.com

۳. این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته پژوهش هنر با عنوان «تحلیل مبانی نظری و روش‌شناختی مطالعات تطبیقی در حوزه هنر» به راهنمایی دکتر سید سعید سید احمدی زاویه و مشاوره دکتر اسماعیل بنی‌اردلان در دانشگاه هنر تهران است.